

استراتژی اصلی آموزش و پرورش؛ کیفیت بخشی به آموزش و پرورش گزارش گردهمایی معاونان آموزش متوسطه کل کشور

با رؤسای گروه و ادارات دوره‌های اول و دوم متوسطه نیز نویدبخش نیل به آموزشی کارا و اثر بخش در سال تحصیلی آینده می‌باشد.

قابل ذکر است بعد از تفکیک دفاتر آموزش‌های دوره دوم متوسطه فنی و حرفه‌ای و کار دانش در سطح ستاد و انتصاب مدیران کل جدید، این گردهمایی فرصتی مغتنم و به هنگام برای بیان سیاست‌ها؛ راهبردها و برنامه‌های دفاتر از سوی مدیران کل و طرح چالش‌ها و مشکلات فراروی این آموزش‌ها از سوی معاونان آموزش متوسطه، رؤسای ادارات فنی و حرفه‌ای و کار دانش و رؤسای گروه تکنولوژی و گروه‌های آموزشی و دستیابی به راهکارهای اجرایی مناسب بود.

در این نوشتار سعی بر آن است تا ضمن مروری بر اهداف، محورها و برنامه‌های گردهمایی به دستاوردهای آن نیز پرداخته شود.

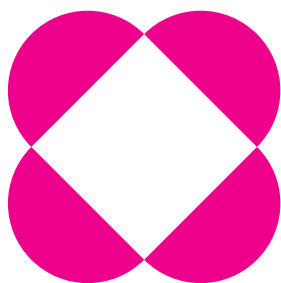
آن چنان برنامه‌ریزی کنید که از مجموع کسانی که در آینده وارد کارهای دبیرستانی می‌شوند، درصد کم‌تری متعلق به دبیرستان‌ها و درصد بیش‌تری متعلق به هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای باشند.
مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

اشاره

در جهان کنونی توجه به آموزش و پرورش در ابعاد کمی و کیفی، نوعی سرمایه‌گذاری ملی محسوب می‌شود که موجبات توسعه همه‌جانبه جوامع را فراهم می‌سازد و به‌عنوان یکی از شاخص‌های توسعه‌یافتگی مورد اهتمام جدی برنامه‌ریزان توسعه کشورها قرار دارد.

از این‌رو، معاونت آموزش متوسطه با درک این ضرورت اقدام به برگزاری گردهمایی دو روزه معاونان آموزش متوسطه و رؤسای گروه‌ها و ادارات حوزه آموزش‌های دوره‌های اول و دوم متوسطه در ۲۱ لغایت ۲۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۳ نمود. برنامه‌ریزی به‌منظور توسعه کمی و کیفی آموزش‌های این دوره‌ها در سال تحصیلی جاری (۹۴-۱۳۹۳) مستلزم عزم مسئولان دست‌اندرکار در استان‌ها، تقریب نگرش و همسویی اهداف معاونت آموزش متوسطه و ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها در حوزه آموزش متوسطه، تحلیل عملکرد سال تحصیلی گذشته (۹۳-۱۳۹۲) و دستیابی به راهکارهای اجرایی به‌منظور بهبود عملکرد و ارتقای سطح کیفی آموزش‌های دوره‌های اول و دوم متوسطه می‌باشد.

از آنجا که جهت‌دهی به کیفیت بخشی آموزش‌ها در دوره اول متوسطه می‌تواند ضامن ورود دانش‌آموزان با بنیة علمی بالاتر به دوره دوم متوسطه باشد و همچنین حضور رؤسای گروه‌ها و ادارات حوزه آموزش دوره دوم متوسطه گامی سازنده در راستای هدایت متعهدانه دانش‌آموزان به شاخه‌های تحصیلی این دوره، از جمله: شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کار دانش، خواهد بود، هم‌اندیشی رؤسای گروه تکنولوژی و گروه‌های آموزشی

آموزش‌های کاردانش و فنی‌وحرفه‌ای مبتنی بر چشم‌انداز ۱۴۰۴ و سند تحول بنیادین آموزش‌وپرورش؛

● برپایی نمایشگاه معرفی توانمندی‌های هنرجویان رشته هتلداری شاخه کاردانش و پذیرایی هم‌زمان مدعوین و شرکت‌کنندگان در گردهمایی توسط هنرجویان این رشته.

گزیده سخنرانی‌های گردهمایی

آقای دکتر علی‌اصغر فانی، وزیر محترم آموزش‌وپرورش در این گردهمایی بر لزوم اهمیت تعامل نزدیک بین ستاد و صف به منظور پیشبرد اهداف کلان آموزش‌وپرورش تأکید داشت. وی دستیابی به کیفیت آموزشی و پرورشی را استراتژی اصلی آموزش‌وپرورش دانست و خاطر نشان ساخت که این امر، بدون تعامل، همفکری و هم‌افزایی مدیران کل، معاونان و کارشناسان وزارتخانه و استان‌ها محقق نخواهد شد.

دکتر فانی، ساماندهی و بهسازی نیروی انسانی را از اولویت‌های مهم توصیف کرد و گفت: «مبنای نیاز منطقه و استان، نیاز نسبی است نه مطلق و جابه‌جایی براساس ضرورت و اولویت خاص مناطق صورت می‌گیرد.»

با توجه به میانگین سابقه کار زیر ۵ سال نیروهای انسانی در مناطق کم‌تر توسعه‌یافته، «تعریف بوم» برای اولین بار در آموزش‌وپرورش و اتخاذ تصمیماتی برای جذب دانشجو معلمان هر بوم را راهکاری اجرایی برای مرتفع نمودن کم‌ثباتی نیرو در این مناطق عنوان کرد.

وزیر آموزش‌وپرورش «ارتقای مدیریت آموزشگاهی» را اصلی مهم خواند و «انتصاب مدیر کارآمد» را عامل بهبود و رشد کیفیت مدارس ذکر کرد.

وی همچنین به طرح سرانه‌ای کردن ۰/۵ درصد مدارس در سال تحصیلی آینده (۹۴-۱۳۹۳) پرداخت و اجرای آن را باعث افزایش بهره‌وری منابع بیان کرد.

«برون‌سپاری آموزش شاخه کاردانش» و «خرید خدمات آموزشی» را نیز از رویکردهای توسعه مشارکت برشمرد و افزود: «تفویض اختیار در دانش‌آموزان احساس مسئولیت، شخصیت، انگیزه و در نهایت رفتار، کردار و سبک زندگی ایجاد می‌کند. در ادامه نیز به جایگاه آموزش‌های مهارتی شاخه کاردانش قریب یک دهه گذشته اشاره کردند، که در

اهداف گردهمایی

● شناسایی چالش‌ها و فرصت‌های فراروی آموزش‌های دوره‌های اول و دوم متوسطه؛
● تبیین راهبردها و برنامه‌های عملیاتی حوزه آموزش‌های دوره‌های اول و دوم متوسطه؛
● فراهم‌سازی بستر مناسب جهت ارتقای سطح کیفی آموزش در دوره‌های اول و دوم متوسطه.

محورهای گردهمایی

● ایجاد تعامل، همفکری و هم‌افزایی میان صف و ستاد در راستای تحقق اهداف کلان آموزش‌وپرورش؛
● توسعه و تقویت گروه‌های آموزشی در جهت ارتقای کیفیت آموزش دوره‌های اول و دوم متوسطه؛
● ارتقای مدیریت آموزشگاهی و توسعه مشارکت‌ها در آموزش‌وپرورش به‌ویژه برون‌سپاری آموزش و خرید خدمات آموزشی در شاخه کاردانش؛
● تبیین سیاست‌ها و برنامه‌های دفاتر دوره‌های اول و دوم متوسطه توسط مدیران کل دفاتر حوزه آموزش متوسطه؛
● بررسی و تبادل نظر پیرامون برنامه‌های عملیاتی، دستورالعمل‌ها، قوانین و مقررات، چالش‌های فراروی توسعه کمی و کیفی آموزش، راهکارهای برون رفت از مشکلات و...؛
● دبیرخانه‌های راهبردی و نقش آن‌ها در ارتقای کیفیت آموزش.

برنامه‌های گردهمایی

● مراسم افتتاحیه و سخنرانی مقام عالی وزارت، رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی و معاون آموزش متوسطه و ارائه گزارش توسط معاونان آموزش متوسطه استان‌های قطبی در صبح روز اول؛
● تشکیل کارگروه‌ها و بحث و بررسی پیرامون محورهای تعیین شده در بعد از ظهر روز اول؛
● سخنرانی معاون توسعه مدیریت و پشتیبانی و ادامه کارگروه‌ها و بحث و بررسی پیرامون محورهای تعیین شده در صبح روز دوم؛
● قرائت بیانیه‌ها توسط نمایندگان کارگروه‌ها، جمع‌بندی و مراسم اختتامیه بعد از ظهر روز دوم؛

برنامه‌های جنبی گردهمایی

● برگزاری کارگاه آموزشی بازمهندسی

آن‌چنان برنامه‌ریزی کنید که از مجموع کسانی که در آینده وارد کارهای دبیرستانی می‌شوند، درصد کم‌تری متعلق به دبیرستان‌ها و درصد بیش‌تری متعلق به هنرستان‌های فنی‌وحرفه‌ای باشند

**هنرجویان رشته
هتلداری شاخه
کاردانش، پذیرایی
همزمان مدعوین
و شرکت کنندگان
در گردهمایی را به
عهده داشتند**

متوسطه، ضمن تأکید بر تقویت و توسعه گروه‌های آموزشی، یک‌بار دیگر نقش به‌سزای این گروه‌ها را در راستای نظارت، ارزیابی و ارتقای کیفیت آموزش متذکر شد.

وی با اشاره به سخنان ارزشمند و راهگشای مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در دیدار با معلمان نمونه کشور، درباره شأن و جایگاه معلم بیان داشت که باید «نگاه هزینه‌ای» به «نگاه سرمایه‌ای» تبدیل شود و خروجی آموزش و پرورش تربیت دانش‌آموزی باشد که در تحقق اهداف انقلاب اسلامی نقش مؤثر و جایگاه ویژه‌ای داشته باشد. به همین دلیل است که آموزش و پرورش بزرگ‌ترین دستگاه سازنده نیروی انسانی محسوب می‌شود.

معاون آموزش متوسطه، «علم‌آموزی»، «تفکر و تدبیر» و «تربیت اخلاقی با سبک ایرانی - اسلامی» را از ویژگی‌های معلم برشمرد و افزود: «از جهت‌گیری‌های اساسی آموزش و پرورش اجرای مطلوب برنامه درسی است و ما در معاونت آموزش متوسطه از اصطلاح «مدیران اجرای برنامه درسی» استفاده کردیم تا تفکری خلاق، نقاد و تحلیل‌گر ایجاد کنیم.

مهندس زرافشان اظهار داشت: «با تمهید شرایط و ایجاد مقدمات مطلوب، تأمین فناوری‌های آموزشی، نظارت بر آموزش معلمان و به‌کارگیری مواد آموزشی می‌توانیم معلمان پایه‌های اول و دوم دوره اول متوسطه را در امر تدریس فعال و آموزش خلاقانه یاری رسانیم.»

اوج قرار داشته، و بر توسعه متوازن شاخه‌ای و رشته‌ای در دوره دوم متوسطه متناسب با نیاز بازار کار توصیه نمودند.

در خاتمه نیز به توسعه مدارس غیردولتی و هیئت امنایی در آموزش و پرورش پرداختند.

حجت‌الاسلام دکتر محی‌الدین بهرام محمدیان، رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، به انتشار ۷۷ عنوان کتاب درسی جدید در دوره‌های اول و دوم متوسطه در سال تحصیلی آینده (۱۳۹۳-۹۴) به همراه لوح‌های فشرده مربوطه اشاره کرد. وی همچنین خاطر نشان کرد که با رایزنی‌های به‌عمل آمده برای ۵۰۰۰۰۰ دانش‌آموز کشور «رایانامه» راه‌اندازی خواهد شد.

دکتر محمدیان از سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی به‌عنوان اسناد بالادستی نام برد و اظهار داشت: «بهره‌گیری از رسانه‌های متعدد و متنوع آموزشی و ارائه بسته‌های آموزشی یکی از راهکارهای مورد تأکید در این اسناد است که چرخش و تحولی جدید در نظام آموزشی محسوب می‌گردد.»

وی در ادامه سخنانش بر نقش معلم در اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی تأکید کرد و گفت: «معلم به‌عنوان راهبر آموزشی می‌تواند استعدادها را نهفته دانش‌آموزان را شناسایی کند و به فعل برساند.» و تصریح داشت: علی‌رغم تصور گذشته که فکر می‌کردند سخت‌افزارها، وسایل کمک‌آموزشی و فناوری‌ها کم‌کم جای معلم را می‌گیرد و بر همین اساس نیز خانواده‌ها کیف و کتاب را جزء لاینفک وسایل آموزشی دانستند و هنوز هم می‌دانند، در اسناد بالادستی این موارد به‌عنوان ابزاری برای متبلور و شکوفاساختن استعدادها دانش‌آموزان در اختیار معلم قرار می‌گیرد.

رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی با تأکید دوباره بر اهمیت سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، خاطر نشان ساخت: «در سال‌های گذشته هر بار که به حضور مقام معظم رهبری (مدظله العالی) می‌رسیدیم، ایشان اجرای بن‌بند سند و انجام پژوهش و ارزیابی در خصوص اجرای مفاد را متذکر می‌شدند و «تحریف»، «تضعیف» و «تحمیل» را از خطرات و آسیب‌های وارده بر این سند برمی‌شمردند.

آقای مهندس زرافشان، معاون آموزش

ساخت فضاهای آموزشی جدید را به سمت ساخت هنرستان‌ها سوق دهد.»

مهندس زرافشان، «ارتقای مدیریت آموزشگاهی» را از سیاست‌های اصلی آقای دکتر فانی برشمرد و اظهار داشت که دستورالعمل «تعالی مدیریت مدرسه» نیز آماده شده است که در تابستان برای اجرا ابلاغ خواهد شد. وی همین‌طور از ایجاد ردیف کیفیت‌بخشی در بودجه امسال آموزش و پرورش خبر داد و اضافه کرد که مدیران باید با برگزاری کلاس‌های تقویتی، مشاوره و... در جهت کیفیت‌بخشی آموزش اهتمام ورزند.

برنامه‌های کارگاه آموزشی

در این کارگاه آموزشی که «باز مهندسی آموزش‌های کاردانش و فنی‌وحرفه‌ای مبتنی بر چشم‌انداز ۱۴۰۴ ایران و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش» نام داشت، برنامه‌های زیر ارائه شد:

- ارائه الگوی پیشنهادی هنرستان‌های هوشمند کارآفرین؛
- کاربرد آموزش‌های مجازی، شبیه‌سازها و الگوهای آموزشی مبتنی بر IT و ICT؛
- آموزش‌های جوار در عرصه‌های تولیدی و خدماتی؛
- انواع مدل‌های ابتکاری برون‌سپاری آموزش شاخه کاردانش؛
- شایستگی‌های آموزش‌های کشاورزی در اقتصاد مقاومتی؛
- کاردانش اولین نهاد آموزش رسمی کشور و پیش‌تاز در آموزش کارآفرینی؛
- هدایت برنامه‌ها و فعالیت‌های دبیرخانه‌های راهبری رشته و درس در راستای کیفیت‌بخشی آموزش؛
- نقش آموزش‌های همراه با تولید و همراه با فعالیت‌های خدماتی و هنرستان‌های موضوعی در اقتصاد مقاومتی؛
- نگاهی به گستره و تنوع رشته‌های کاردانش و فنی‌وحرفه‌ای و هدایت تحصیلی به این رشته‌ها؛
- مروری بر ابتکار و نوآوری در مدل‌های مختلف برنامه‌ریزی درسی شاخه کاردانش؛
- آموزش‌های کاردانش و فنی‌وحرفه‌ای در عرصه آموزش‌های هنری؛
- رسالت کارورزی و کارآموزی «آموزش در شرایط کار واقعی متضمن حضور شایسته در بازار کار»؛

معاون آموزش متوسطه برنامه‌های «قصد شده»، «اجرا شده» و «کسب شده» را از سیاست‌های بنیادین آموزش متوسطه عنوان کرد و خاطر نشان ساخت برنامه‌های قصد شده شامل طراحی برنامه درسی و تدوین کتب درسی بر عهده سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی کشور است و تنظیم برنامه‌های اجرای برنامه درسی، تحلیل نتایج و آسیب‌شناسی رویکردها بر عهده معاونت آموزش متوسطه و مرکز برنامه‌ریزی منابع انسانی و فناوری می‌باشد.

وی در ادامه به پایین بودن شمارگان کتاب‌های راهنمای معلم و مجلات رشد اشاره کرد و اظهار داشت که رویکرد تهیه بسته‌های آموزشی در سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی باید به گونه‌ای باشد که این بسته‌ها در اختیار کلیه معلمان قرار گیرد.

مهندس زرافشان، اجرای مطلوب برنامه پنجم توسعه را از اهداف دولت یازدهم خواند که دستیابی به آن‌ها با عزم ملی و مدیریت جهادی و پایش شاخص‌های کیفیت‌بخشی آموزش محقق می‌گردد. وی با اشاره به توزیع نامتوازن شاخه‌ها و رشته‌ها در دوره دوم متوسطه بیان داشت: «با توجه به پایین بودن ظرفیت پذیرش دانشگاه‌ها در رشته علوم تجربی، کماکان شاهد تحصیل حدود ۴۵ درصد دانش‌آموزان شاخه متوسطه نظری در این رشته هستیم.»

معاون آموزش متوسطه، وزارت آموزش و پرورش را یکی از مخاطبان اصلی سیاست‌های ابلاغی اشتغال از سوی مقام معظم رهبری (مدظله العالی) عنوان کرد و خاطر نشان ساخت که فارغ‌التحصیلان دانشگاهی جذب بازار کار می‌شوند. سپس افزود: «توسعه آموزش‌های فنی‌وحرفه‌ای و کاردانش از اهداف برنامه پنجم توسعه کشور می‌باشد که می‌تواند تا حد زیادی مشکل اشتغال کشور را مرتفع سازد.» همچنین ضمن اشاره به تحصیل حدود ۵۰ درصد دانش‌آموزان پایه سوم دوره دوم متوسطه در شاخه‌های فنی‌وحرفه‌ای و کاردانش، ضرورت ظرفیت‌سازی برای ادامه تحصیل این دانش‌آموزان در دوره‌های دانشگاهی را متذکر گردید.

وی خطاب به رؤسای ادارات فنی‌وحرفه‌ای و کاردانش گفت: «با افزایش یک سال به سنوات تحصیلی دانش‌آموزان شاخه‌های فنی‌وحرفه‌ای و کاردانش باید از این فرصت سه ساله برای ظرفیت‌سازی و استفاده بهینه از نیروی انسانی اقدامات لازم مبذول شود و در این راستا نیز سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس جهت‌گیری‌های

مهندس زرافشان:

وزارت

آموزش و پرورش یکی

از مخاطبان اصلی

سیاست‌های ابلاغی

اشتغال از سوی

مقام معظم رهبری

(مدظله العالی)

است

● گذری بر آموزش‌های فنی و حرفه‌ای رسمی ایران و جهان.

دستاوردهای کارگروه‌های تخصصی فنی و حرفه‌ای و کاردانش (راهکارهای توسعه کمی و کیفی آموزش‌ها):

۱. عزم ملی به منظور توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش با کیفیت تضمین شده؛
۲. نهادینه‌سازی فرهنگ کار و کارآفرینی در جامعه و تغییر ذائقه جوانان از مدرک‌گرایی صرف و پشت میزنشینی به مهارت‌آموزی و ایجاد اشتغال مولد و کارآفرینی؛

۳. تأمین فضاهای آموزشی با در اولویت ساخت و ساز قرار دادن هنرستان‌ها توسط سازمان نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس کشور براساس پیش‌بینی‌های توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش در برنامه پنج ساله پنجم توسعه؛
۴. بازسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده هنرستانی توسط سازمان نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس کشور؛

۵. ساخت کارگاه و یا احداث سوله به عنوان فضای کارگاهی رشته برای فضاهای غیرهنرستانی تغییر کاربری داده شده به هنرستان توسط سازمان نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس کشور؛

۶. تجهیز کامل کارگاه‌ها و آزمایشگاه‌های رشته در هنرستان‌های جدیدالتأسیس توسط سازمان نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس کشور؛
۷. پرداخت کامل اعتبارات پیش‌بینی شده در بودجه برای تجهیز کارگاه‌های هنرستان‌ها؛

۸. اختصاص کامل اعتبارات جذب شده از ۲۰ درصد بودجه عمرانی استان برای تجهیز هنرستان‌ها توسط ادارات کل آموزش و پرورش استان؛

۹. افزایش اعتبارات تخصیص یافته جهت کیفیت‌بخشی به آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش با عنایت به تغییر و تحولات محیطی، تنوع رشته‌ای و لزوم انطباق آموزش‌ها با این تحولات و نیاز بازار کار؛

۱۰. افزایش سرانه دانش‌آموزی هنرستان‌ها با توجه به ماهیت کارگاهی بودن و تعدد رشته‌ای در هنرستان‌ها؛

۱۱. تأمین نیروهای تخصصی هنرآموز در برخی از رشته‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش و استادکار، انباردار، سرپرست بخش؛

۱۲. استقرار نظام جامع مشاوره تحصیلی و

شغلی تخصصی در راستای تغییر و کارآمدسازی فرایند هدایت تحصیلی دانش‌آموزان به شاخه‌ها و رشته‌های دوره دوم متوسطه؛

۱۳. اهتمام به مرتبط‌سازی مدیران و معاونان فنی هنرستان‌ها با توجه به مصوبه ۶۷۳ شورای عالی آموزش و پرورش؛

۱۴. طراحی سازوکار مناسب جهت جذب، ارتقا، نگهداشت و آموزش نیروی انسانی در بخش آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش؛

۱۵. پرداخت کامل و به‌هنگام اعتبارات مورد

نیاز برون‌سپاری آموزش در شاخه کاردانش؛

۱۶. اتخاذ سازوکارهای لازم به منظور ترغیب بخش خصوصی برای تأسیس هنرستان‌های غیردولتی در راستای افزایش پوشش تحصیلی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش؛

۱۷. وضع قوانین الزام‌آور برای بخش‌های دولتی و غیردولتی در زمینه مشارکت در ارائه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و مهارتی، آموزش هنرآموزان، تجهیز هنرستان‌ها، بازنگری استانداردهای مهارتی، ارائه دوره‌های کارآموزی و کارورزی و جذب فارغ‌التحصیلان هنرستانی؛

۱۸. مشارکت استانداری‌ها و ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها بالاخص ادارات فنی و حرفه‌ای و کاردانش در تنظیم اسناد و برنامه‌های توسعه‌ای استان و توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش؛

۱۹. هدایت ظرفیت‌های موجود در بخش خیرین مدرسه‌ساز به سمت ساخت هنرستان / کارگاه‌های رشته در هنرستان‌ها و یا تجهیز کارگاه‌های رشته در هنرستان‌ها با تبیین ضرورت و اهمیت این آموزش‌ها در ایجاد اشتغال، توسعه استان و کشور.

**وزیر محترم
آموزش و پرورش
جناب آقای دکتر
فانی:
تعامل نزدیک
بین ستاد و صف
به منظور پیشبرد
اهداف کلان
آموزش و پرورش و
دستیابی به کیفیت
آموزشی و پرورشی
استراتژی اصلی
آموزش و پرورش
است.**